

Sygn. akt VI U 16/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2016 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w W. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Dorota Michalska
Protokolant:	Łukasz Michaluk

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy A. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w W.

o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy

na skutek odwołania A. G. (1)

od decyzji z dnia 14 listopada 2014 roku nr znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje na rzecz A. G. (1) jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy, któremu uległ w dniu 27 października 2013 roku w wysokości odpowiadającej 40% (czterdzieści procent) długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

VI U 16/15

UZASADNIENIE

W dniu 12 grudnia 2014 r. A. G. (1) wniósł odwołanie od decyzji z dnia 14 listopada 2014 r. znak (...) – (...)– (...)– wp w przedmiocie odmowy przyznania jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy wnosząc o zmianę decyzji poprzez przyznanie prawa do jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy, któremu uległ w dniu 27 października 2013 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów procesu (odwołanie k.1).

W uzasadnieniu odwołujący się podał, że wypadek któremu uległ w dniu 27 października 2013 r. jest w myśl obowiązujących przepisów wypadkiem przy pracy i za taki został uznany w karcie wypadku. Wskazał, że praca którą wykonuje jest specyficzna i wiąże się z wykonywaniem różnego rodzaju czynności zgodnie z zaistniałymi potrzebami. Podał, że miejscem wykonywania czynności jest miejsce zamieszkania, a wykonywanie ich nie jest ograniczone żadnymi ramami czasowymi. Wypadkowi uległ podczas pomocy ptaszкови, który utknął na dachu, któremu pomagał na prośbę dzieci. Zdarzenie było nagłe i wywołane przyczyną zewnętrzną, spowodował długotrwały uszczerbek na zdrowiu. Podał, że w wyniku zdarzenia miał złamany kręgosłup, a konsekwencje w postaci braku czucia w stopach,

braku czucia na całości w tylnej części nóg, bólów i niedziałających zwieraczy (brak czucia gdy oddaje mocz i kał) pozostały trwale (odwołanie k. 1-3).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania (odpowiedź na odwołanie k.4).

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w karcie wypadku sporządzonej przez pogotowie ratunkowe nie wskazano dokładnie związku wypadku z pracą oraz przyczyny zewnętrznej zdarzenia, pomimo wezwania płatnika składek do uzupełnienia karty wypadku. Z uwagi na nie przedstawienie prawidłowo sporządzonej karty wypadku i wyjaśnień, decyzja została wydana na podstawie przedłożonej dokumentacji i wyjaśnień, decyzja została wydana na podstawie przedłożonej dokumentacji. Organ rentowy podniósł, że odmówiono odwołującemu się prawa do jednorazowego odszkodowania uznając, że zawarte w protokole powypadkowym stwierdzenia są bezpodstawne. Zdarzenie z dnia 27 października 2013 r. nie pozostaje w związku z wykonywaną pracą na podstawie umowy zlecenia oraz ze względu na brak przyczyny zewnętrznej (odpowiedź na odwołanie k.4).

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w niezmienionym kształcie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Odwołujący się A. G. (1) wraz ze swoją żoną B. G. są zatrudnieni przez starostę (...) na podstawie umowy zlecenia zawartej na czas określony do dnia 31 grudnia 2016 r. jako rodzina zastępcza zawodowa. Wynagrodzenie za pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej od dnia 1 grudnia 2014 r. przysługuje B. G., zaś wcześniej przysługiwało odwołującemu się (umowa nr (...) o pełnienie funkcji rodziny zastępczej k.18-25; aneks k. 34).

Celem umowy było zapewnienie pieczy dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej. W ramach powyższego odwołujący się i jego żona zobowiązali się zapewnić realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka. Ponadto zobowiązali się do przygotowania dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywanie i podtrzymywanie bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych. Zgodnie z umową mieli oni zapewnić dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności: traktowanie dziecka w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej, zapewnianie dostępu do przysługujących świadczeń zdrowotnych, zapewnianie kształcenia, wyrównanie braków rozwojowych i szkolnych, zapewnianie ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka, umożliwianie kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej (§4 umowy k.20).

W dniu 27 października 2013 r. około godziny 13:00 odwołujący się grał w piłkę z małą dziewczynką A. G. (2) oraz z dwójką małych dzieci przebywających u nich w rodzinie zastępczej – małym chłopcem D. W. oraz małą dziewczynką W. S.. W pewnej chwili dzieci zauważyły, że na dachu domu zaczął się głową ptak (wróbel) i poprosiły go aby pomógł mu się wydostać. Odwołujący się poszedł po drabinę przystawił ją do dachu i wszedł na nią. W chwili wchodzenia na wysokość około 2,5 m drabina obsunęła się i odwołujący się upadł bezpośrednio na kostkę brukową przy domu. W chwili upadku poczuł silny ból w plecach i nie mógł się podnieść. Cały czas był przytomny. Dzieci pobiegły do domu po żonę odwołującego się. Chwilę potem przyszedł sąsiad R. F., a żona natychmiast zadzwoniła po pogotowie. Udzielono mu pomocy, założono kołnierz na szyję, podano leki przeciwbólowe i na noszach przeniesiono go do karetki. Następnie zawieziono go do Szpitala w G.. Po wykonaniu badań obrazowych okazało się, że doznał urazu kręgosłupa ze złamaniem wybuchowym kręgu (...) i L1 z następową stenozą kanału kręgowego, niedowładem kończyn dolnych i zaburzeniami zwieraczy. Wymagał pilnego leczenia operacyjnego, odbarczenia kanału, stabilizacji i usztywnienia kręgosłupa (...). Tego samego dnia został zoperowany. Podczas operacji usztywniono kręgosłup 8 śrubami, w szpitalu przebywał do 14 listopada 2013 r. gdzie odbywał rehabilitację i pozostawał pod opieką specjalistów (zeznania R. F. k. 48-49; zeznania B. G. k. 49; zeznania odwołującego się A. G. (1) k. 58-59; dokumentacja medyczna – akta rentowe; karta wypadku k. 14 – akt rentowych). Ze zdarzenia (...) Centrum Pomocy (...) sporządziło kartę wypadku, w którym uznano zdarzenie za

wypadek przy pracy (karta wypadku – 13-15 akt rentowych). Wypadek pozostawił po sobie liczne urazy w tym brak czucia w stopach, brak czucia na całości w tylnej części nóg, bóle niedziałające zwieracze (brak czucia gdy oddaje mocz i kał) sam się cewnikuje i chodzi w pampersie (zeznania odwołującego się A. G. (1) k. 58-59; dokumentacja medyczna – akta rentowe).

W dniu 21 października 2014 r. odwołujący się złożył wniosek o jednorazowe odszkodowanie (wniosek k. 12 akt rentowych). Do akt sprawy dołączono kartę wypadku. W dniu 15 października 2014 r. organ rentowy - w związku z przedłożoną kartą wypadku – wezwał (...) Centrum Pomocy (...) do uzupełnienia Karty Wypadku o szczegółowy opis zaistnienia zdarzenia z informacją odnośnie godziny zaistnienia zdarzenia, związku z pracą i określenie prawidłowej przyczyny zewnętrznej oraz do wskazania czy były zachowane przepisy w zakresie bezpieczeństwa przy pracy na wysokości, wypełnienia cz. III pkt 4, podpisu poszkodowanego (pismo k. 6).

W dniu 14 listopada 2014 r. organ rentowy wydał decyzję znak (...) – (...)– (...)–wp w przedmiocie odmowy przyznania jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy, któremu odwołujący się uległ w dniu 27 października 2013 r. Jako przyczynę organ rentowy wskazał na nieprzedstawienie prawidłowo sporządzonej karty wypadku i wyjaśnień. Organ rentowy uznał, że zawarte w protokole powypadkowym stwierdzenia są bezpodstawne (decyzja k. 19 – akt rentowych).

Postanowieniem z dnia 14 maja 2015 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu neurologii, urologii i neurochirurgii celem ustalenia czy w skutek wypadku, które miało miejsce w dniu 27 października 2013 r. odwołujący się doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, a jeżeli tak to w jakiej procentowej wysokości (postanowieni k.59-60).

W opinii z dnia 15 czerwca 2015 r. biegły neurolog wskazał, że na podstawie wywiadu, badania przedmiotowego, załączonej w aktach sprawy dokumentacji rozpoznał długotrwały uszczerbek na zdrowiu w związku ze zdarzeniem zaistniałym w dniu 27 października 2013 r. w wysokości 40% z poz. 93c załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. Uszczerbek na zdrowiu dotyczy rozpoznawanego niedowładu kończyn dolnych z upośledzeniem sprawności chodu (niedowład wiotki kończyn dolnych). Biegły neurolog ocenę pęcherza neurogennego pozostawił biegłemu urologowi zaś ocenę uszkodzenia kręgosłupa przez biegłego neurochirurga (opinia k. 67).

W opinii z dnia 15 grudnia 2015 r. biegła neurochirurg wskazała, że po analizie dokumentacji medycznej zawartej w aktach i dostarczonej przez odwołującego się, stwierdziła długotrwały uszczerbek na zdrowiu według rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. poz. 1974 – punkt 93c – uszkodzenie rdzenia kręgowego – niedowład kończyn dolnych umożliwiający poruszanie się o jednej lasce. Ocenę uszkodzeń funkcji pęcherza moczowego biegła pozostawiła w gestii biegłego z zakresu neurologii (opinia k. 92-94).

W opinii z dnia 23 sierpnia 2016 r. (data wpływu) biegły urolog na podstawie badania podmiotowego i przedmiotowego, dokumentacji medycznej oraz sprawy rozpoznał pęcherz neurogenny po urazie kręgosłupa z uszkodzeniem rdzenia kręgowego od 2013 pod postacią nadreaktywności wypieracza z dyssynergią wypieraczowo – zwieraczową i refleksją wypieracza w trakcie mikcji. Stwierdził niedowład kończyn dolnych z zaburzeniami pęcherzowymi w przebiegu pourazowego uszkodzenia rdzenia kręgowego i ocenił na podstawie § 8 ust 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. z pozycji 93c długotrwały uszczerbek na zdrowiu w związku ze zdarzeniem z dnia 27 października 2013 r. w wysokości 40 %. Podał, że uszczerbek ten dotyczy wszystkich objawów będących skutkiem uszkodzenia rdzenia kręgowego w tym zaburzeń pęcherza moczowego (opinia k. 112-114).

Sąd ustalił stan faktyczny w sprawie w oparciu materiał dowodowy zgromadzony w aktach niniejszej sprawy i aktach rentowych, na podstawie opinii biegłych specjalistów neurologa (opinia k. 67), neurochirurga (opinia k. 92-94) i urologa (opinia k. 112-114) oraz na podstawie zeznań świadków R. F. k. 48-49, B. G. k. 49, M. R. k. 57-58 i zeznań odwołującego się A. G. (3) k. 58-59.

Stan faktyczny był w zasadzie niesporny. Sąd nie kwestionował wiarygodności zarówno świadków jak i odwołującego się zwłaszcza, że ich zeznania znajdują potwierdzenie w dokumentacji zgromadzonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie jakim dotyczyły przebiegu zdarzenia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jako uzasadnione zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było odwołanie A. G. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 14 listopada 2014 r. znak (...) – (...)– (...)–wp, w której organ rentowy odmówił prawa do jednorazowego odszkodowania z uwagi na fakt, że uznał iż wypadek jakiemu odwołujący się uległ w dniu 27 października 2013 r. nie może być uznany za wypadek przy pracy. Organ rentowy zakwestionował pracę wykonywaną w ramach wykonywania przez odwołującego się obowiązków rodziny zastępczej.

Zgodnie z art. 22 ust 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U.2015.1242 j.t.) Zakład odmawia przyznania świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego w przypadku:

- 1) nieprzedstawienia protokołu powypadkowego lub karty wypadku;
- 2) nieuznania w protokole powypadkowym lub karcie wypadku zdarzenia za wypadek przy pracy w rozumieniu ustawy;
- 3) gdy protokół powypadkowy lub karta wypadku zawierają stwierdzenia bezpodstawne.

Jako przyczynę odmowy prawa do jednorazowego odszkodowania organ rentowy wskazał na nieprzedstawienie prawidłowo sporządzonej karty wypadku i wyjaśnień. Organ rentowy uznał, że zawarte w protokole powypadkowym stwierdzenia są bezpodstawne oraz że w świetle zgromadzonej w toku postępowania wyjaśniającego dokumentacji zdarzenie nie spełnia wymogów definicji wypadku przy pracy określonych w art. 3 ust 3 pkt 6 ustawy – brak przyczyny zewnętrznej i związku z pracą. Samo pojęcie bezpodstawności stwierdzeń zawartych w protokole powypadkowym lub karcie wypadku, przejawia się w zawarciu ustaleń niemających miejsca w rzeczywistości lub stwierdzeń wypaczonych w stosunku do rzeczywistości (vide Sebastian Samol Komentarz do art.22 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych 2009.12.01).

Zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 6 w/w ustawy za wypadek przy pracy uważa się również nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego z danego tytułu podczas wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Aby uznać zdarzenie za wypadek przy pracy muszą wystąpić wszystkie wskazane powyżej przesłanki. Zdarzenie nagle charakteryzuje się zaskoczeniem pracownika. Jest czymś nieprzewidywalnym, nieoczekiwanym, raptownym. W orzecznictwie uznaje się, iż trwa ono nie dłużej niż jedna dniówka robocza (vide wyrok SN z dnia 5 października 2012r., sygnatura I UK 197/12LEX nr 1303225). Zewnętrzna przyczyna zdarzenia nie może pochodzić z organizmu pracownika dotkniętego zdarzeniem i musi być źródłem urazu lub śmierci. Nie musi być to wyłącznie jedna przyczyna, lecz również mogą to być przyczyny złożone, a więc zawierające połączenie czynnika zewnętrznego z czynnikami istniejącymi już w organizmie pracownika. Sama praca nie może stanowić zewnętrznej przyczyny w rozumieniu definicji wypadku przy pracy. Może nią być dopiero określona nadzwyczajna sytuacja związana z tą pracą, która staje się współdziałającą przyczyną zewnętrzną (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2014 r., sygnatura I PK 185/13 LEX nr 1646046). Przez uraz rozumie się uraz fizyczny oraz psychiczny. Pojęcie „związku” zdarzenia z pracą również definiuje ustawodawca mówiąc o tym, że jest to sytuacja, w której zdarzenie to następuje podczas lub w związku z wykonywaniem zwykłych czynności w ramach wykonywanej pracy. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku

z dnia 27 maja 2014 r., sygnatura I PK 275/13 czasowy i miejscowy związek oznacza, że pracownik doznał uszczerbku w miejscu i czasie, kiedy pozostawał w sferze interesów pracodawcy.

W niniejszej sprawie Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe zarówno z dokumentów jakie zostały złożone do akt sprawy jak i zeznań świadków zarówno co do przebiegu zdarzenia z października 2013 r. jak również obowiązków odwołującego się jako osoby, która podejmuje się pracy w ramach rodziny zastępczej. W ocenie Sądu nie jest możliwe oddzielanie obowiązków przy wychowaniu dzieci od innych czynności. W tym zakresie, zdaniem Sądu, umknęło organowi rentowemu, że jest to rodzaj pracy, którą wykonuje się stale. Praca w charakterze rodziny zastępczej nie da się ująć w ramy normatywnego czasu pracy, nie można traktować jej jako pracy „od do”. Praca polegająca na sprawowaniu pieczy nad dziećmi nie kończy się o godzinie 16:00, ale trwa całą dobę, siedem dni w tygodniu – także w sobotę i niedzielę. Polega na zapewnieniu dzieciom stałej opieki i wychowania. Rodzina zastępcza to środowisko wychowawcze gdzie kształtuje się znajomość zasad, reguł, norm, a z procesem tym wiąże się działanie. Postawa bierna nie sprzyja prawidłowej socjalizacji dziecka. Funkcją rodziny zastępczej jest dbanie o zaspakajanie potrzeb emocjonalnych dziecka oraz jego wszechstronny rozwój, kształtowanie odpowiednich postaw ideowo – moralnych, organizowanie wolnego czasu i wypoczynku, rozwijanie wrażliwości estetycznej, empatii dla ludzi i zwierząt. Z ustaleń, które poczynił sąd w niniejszej sprawie okolicznościami niebudzącymi wątpliwości były dla Sądu zarówno sam przebieg zdarzenia jak również fakt, że doszło do niego podczas wykonywania przez odwołującego się zwykłych czynności w ramach umowy o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej. W dniu 27 października 2013 r. odwołujący się zorganizował dzieciom wolny czas i zabawę na świeżym powietrzu. Podczas gry w piłkę dzieci zauważyły uwiecznionego na dachu ptaka. Odwołujący się poszedł po drabinę przystawił ją do dachu i wszedł na nią. W chwili wchodzenia na wysokość około 2,5 m drabina obsunęła się i upadł bezpośrednio na kostkę brukową przy domu. Już ta cała okoliczność w ocenie Sądu wskazuje na to, że działania te były jak najbardziej działaniami odpowiedzialnego opiekuna, osoby która chce u dzieci tworzyć właściwe wzorce, empatię dla drugiej osoby i zwierząt. Było to zachowanie zawierające w sobie element wychowawczy dla dzieci jakie przyjął pod opiekę, a przecież głównym zadaniem pełnienia roli rodziny zastępczej jest właśnie wychowywanie dzieci i to w każdym aspekcie, również poprzez właściwe kształtowanie postaw moralnych. Inne zachowanie, odmowa pomocy i brak reakcji na prośbę dzieci i krzywdę – w tym wypadku zwierzęcia – miałyby negatywny wpływ na kształtowanie świadomości i charakteru dzieci. Sytuacja okazała się dramatyczna pod względem przebiegu i skutków, ale przede wszystkim, zdaniem Sądu, należało ją zakwalifikować jako wypadek przy pracy. Całe zdarzenie, które miało miejsce w dniu 27 października 2013 r. było nagłe, wywołała je przyczyna zewnętrzna, odwołujący uległ urazowi, a zdarzenie pozostawało w związku ze zwykłymi czynnościami podjętymi w celu realizacji obowiązków wynikających z umowy zlecenia – umowy szczególnej, bo o pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Przy ustaleniu zaś wysokości uszczerbku jakiego doznał odwołujący się Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych, bowiem w tym zakresie rozstrzygnięcie wymagało wiedzy specjalistycznej.

Wszyscy biegli neurolog, neurochirurg i urolog zgodnie rozpoznali, iż odwołujący się doznał długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w związku ze zdarzeniem zaistniałym w dniu 27 października 2013 r. w wysokości 40% z poz. 93c załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. neurolog – z uwagi na niedowład kończyn dolnych z upośledzeniem sprawności chodu, urolog – z uwagi na wszystkie objawy będące skutkiem uszkodzenia rdzenia kręgowego, w tym zaburzeń pęcherza moczowego, neurochirurg – z uwagi na uszkodzenie rdzenia kręgowego i niedowład kończyn dolnych umożliwiające poruszanie się o jednej lasce. Opinie biegłych powołanych w przedmiotowej sprawie były logiczne, spójne, nie budziły zdaniem Sądu wątpliwości z punktu widzenia metodologii, poprawności, rzetelności i prawidłowości rozumowania. Były jasne, wyczerpujące i wewnętrznie niesprzeczne. W niniejszej sprawie brak było jakichkolwiek podstaw do kwestionowania zasadności przedmiotowych opinii. Biegli wydali opinię po przeprowadzeniu badania odwołującego się. Zapoznali się z przebiegiem jego leczenia, dokumentacją medyczną. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie kwestionował przedmiotowych opinii. Sąd podzielił zatem stanowisko biegłych w zakresie uznania, że odwołujący się - na skutek doznanego w dniu 27 października 2013 r. urazu – doznał długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 40%.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.